

21 . Babadag | Județ: Tulcea | Punct: Dealul Cetățuia | Anul: 2001

Anul: 2001

Cod RAN: 159669.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Hallstatt

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic

Autori: Sorin Cristian Ailincăi, Gabriel Jugănar, Alexandru Morintz

Instituții: Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul Român de Tracologie, București

Raport

Așezarea fortificată eponimă culturii hallstattiene de tip Babadag (sec. XI - prima parte a sec. VII a. Chr.) este situată la cca. 2 km NE de orașul Babadag, la vărsarea pârâului Tabana în lacul Babadag. Promontoriul de loess pe care este amplasat situl are în momentul de față o suprafață de cca. 2 ha, partea de NV - N - NE a acestuia fiind grav afectată de eroziunea continuă provocată de apele lacului Babadag, având loc într-un ritm accelerat masive prăbușiri.

Săpăturile arheologice din anul 2001, finanțate de la bugetul ICEM Tulcea cu suma de 32 milioane lei, au fost efectuate de Gabriel Jugănar și Sorin Ailincăi (ICEM Tulcea), în partea a doua a perioadei de săpături participând și Alexandru Morintz (IRT, București).

Cercetările au avut trei obiective principale:

finalizarea cercetărilor din Sectorul V (faleza așezării) în cele patru casete de 4/4 m, dispuse pe două alinamente;

taluzarea și extinderea S.VI (secțiune trasată de S. Morintz) către SE în vederea cercetării sistemului defensiv al așezării - Sector Fortificație;

actualizarea planului topografic al așezării.

I. Sectorul V

În cele patru casete a fost demontat nivelul IV situat între -1,5/1,6 m, nivel aparținând fazei Babadag II, unde în campania din 1999 au fost descoperite mai multe locuințe de suprafață și gropi menajere.

În Caseta I, nivelul IV acoperea un bordei de mari dimensiuni (B.1), orientat NNE-SSV, cu două trepte, surprins numai în carourile 1 și 2. Acest complex a fost săpat pe un nivel ce se găsește la -1,8 m, având o adâncime de -0,55/0,6 m. Depunerile din bordei ne indică două momente de evoluție separate de o lentilă de arsură foarte puternică. Materialul ceramic recoltat din cele două nivele ale bordeiului este unitar, reprezentând practic tot spectrul de forme ceramice de tip Babadag (cu excepția ceștilor cu două torți supraînălțate), fiind atribuit fără nici un dubiu fazei Babadag II.

În carourile 3-4 ale Cas.I, la -1,8 m a fost sesizat un nivel de dărâmătură, cu pereți de locuință prăbușiți, proveniți din elevația bordeiului, peste un strat gălbui puternic tasat (probabil o nivelare din acea etapă de locuire).

Această nivelare a fost reperată și în Cas.IV, aflată la NV de Cas.I, dar numai în carourile 1 și 2, pe aceeași adâncime (-1,8 m). În caroul 1 al acestei casete semnalăm prezența unui fragment de vas bitronconic decorat cu cercuri și tangente incizate, motive tipice fazei Babadag I. Nu putem însă data acest nivel (nivelul V) într-o etapă mai veche de faza Babadag II, ținând cont de numărul mare de fragmente ceramice decorate cu motive imprimate, tipice acestei din urmă faze, fragmentul sus menționat ridicând totuși problema

existenței în acest sector a unor posibile complexe Babadag I.

În Cas.II, pe același nivel de la -1,8 m a fost descoperită o groapă menajeră (Gr. 21) cu diametrul gurii de 1,3 m, al bazei de 1,45 m, adâncă de -1,1 m, ce conținea ceramică Babadag II, remarcându-se un fragment de vas bitronconic, decorat cu motive incizate și imprimate, și un perete de strachină decorat cu motive imprimate.

În Cas.III, pe același nivel (nivelul V), au fost descoperite patru gropi menajere, două intersectându-se cu material ceramic atipic.

Cel mai vechi nivel de locuire - nivelul VI, a fost sesizat numai în Cas.I, sub nivelarea amintită mai sus din caroul 3-4, la o adâncime de -1,9 m. Demontând acea nivelare, în caroul 4 s-a conturat gura unei gropi menajere (Gr.23), săpată direct în steril. Situația descoperirii acestui complex este una ideală pentru situl de la Babadag - unde multe amenajări se intersectează, amestecându-se astfel materialul ceramic.

Groapa avea diametrul gurii de 1,2 m, al bazei de 1,8 m, și o adâncime de -0,4 m, și conținea într-un prim strat (până la -0,2 m) cenușă, cărbune și oase de animal mic (probabil iepure), iar în stratul următor (între -0,2/0,4 m) pământ de umplutură în amestec cu fragmente ceramice. Materialul ceramic din acest complex închis este foarte important pentru datarea celui mai vechi moment de locuire din sectorul V. Sunt de amintit fragmentele unui mare vas borcan decorat cu brâuri crestate, fragmentele a patru străchini cu buza invazată - una decorată cu caneluri oblice pe buză, dar mai ales fragmentele unei cești cu o toartă supraînălțată, decorată pe umăr cu o linie orizontală realizată prin imprimare. Avem așadar certitudinea că acest complex aparține fazei Babadag II, respectiv unei etape de început a acesteia.

Finalizarea cercetărilor din cele patru casete deschise în sectorul V ne oferă prilejul unor concluzii preliminare, legate de evoluția așezării:

- Au fost descoperite șase niveluri de locuire, notate în ordinea descoperirii de la I la VI, primele trei fiind atribuite fazei Babadag III (sec. VIII - prima parte a sec. VII a. Chr.), iar ultimele, fazei Babadag II (sec. X - IX a. Chr.).

- Nu au fost semnalate complexe aparținând fazei Babadag I (sec. XI a.Chr.), ceea ce vine să confirme ipoteza lansată de regretatul S. Morintz, cu privire la dinamica așezării, ce a înaintat progresiv de la N spre S, ca urmare a prăbușirii încă din antichitate a falezei promontoriului.

- În ceea ce privește tipurile de locuințe, cele de suprafață, cu podele de lut, pereții construiți dintr-o structură de lut lipită cu lut și acoperișul din stuf, sunt cele mai numeroase. A fost descoperit un singur bordei, în penultimul nivel de locuire (nivelul V), situație ce confirmă și alte descoperiri mai vechi de la Babadag, toate acestea demonstrând că acest tip de locuință mai primitiv, a fost abandonat cel puțin pentru nivelul fazei a III-a.

II. Sector Fortificație

Taluzarea S.VI și mai ales extinderea acestei secțiuni în partea de SE, operațiune nefinalizată datorită lipsei resurselor financiare, a avut ca scop verificarea sistemului defensiv. În caroul 1 al secțiunii, la adâncimea de -0,4 m, în terasa de loess, ce a fost tăiată de șanțul de apărare, a fost descoperită o groapă (Gr.1), având diametrul gurii de 0,6 m, al bazei de 0,7 m, adâncă de -0,35 m, cu un strat gros de cenușă, în amestec cu mai multe fragmente ceramice, precum și un mic cuțit din fier, cu limba mânerului distrusă și lama ușor curbată în sus, piesă similară celor de tip Stoicani. Pe baza materialului ceramic - două fragmente de străchini cu buza invazată, un fragment de vas borcan, două fragmente de vase bitronconice, a analogiilor cuțitului, cât și a poziției stratigrafice a complexului, acesta a fost încadrat în faza Babadag III. Pe această terasă în secțiunile mai vechi au fost descoperite mai multe gropi menajere atribuite fazei Babadag III, conturându-se ipoteza unei zone menajere a așezării. Raportul acestei zone presupus menajere cu sistemul defensiv - situat în imediata apropiere, în opinia noastră, nu poate fi de contemporaneitate. Este greu de presupus că această zonă, care în caz de pericol era populată cu un mare număr de apărători, era pur și simplu ciuruită de aceste gropi menajere. Opinăm că zona menajeră aparține unei etape ulterioare folosirii sistemului defensiv, probabil o etapă finală Babadag III, ipoteză întărită și de semnalarea în 1996 în S.XVI (cercetat între 1994 și 1999) a unei gropi menajere în umplutura șanțului de apărare, cu material Babadag

III.

În ceea ce privește șanțul de apărare cu o deschidere de 16 m, față de situația din S.XVI a fost sesizată amenajarea părții inferioare a acestuia cu lespezi masive de piatră. În același timp a fost și aici surprinsă nivelarea acestuia în perioada elenistică. Valul de apărare situat în fața șanțului, pe muchia unei terase abrupte, nu a fost cercetat integral, aici având loc extinderea secțiunii, urmând ca în campania din 2002 să se confirme sau nu situația din S.XVI, unde în mijlocul structurii a fost descoperit un nucleu de piatră cu multe urme de arsură.

Cu sprijinul colegului Alexandru Morintz, cercetător științific la Institutul Român de Tracologie din București, a fost actualizat planul topografic al așezării, sesizându-se pentru zona falezei o diminuare evidentă a așezării.

Pentru campania din anul 2002 ne propunem continuarea cercetărilor din Sectorul V (zona Falezei), unde vom trasa două noi aliniamente de casete, finalizarea cercetărilor din S.VI (sector Fortificație) și deschiderea unui nou sector în partea de VNV, singura zonă ușor accesibilă pe promontoriu, unde se află atât poarta castrului romano-bizantin, cât și intrarea în fortificația hallstattiană. Totodată va fi continuată actualizarea planului topografic al sitului.

Informații suplimentare online

[Raportul 1242 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
